

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/89/ΕΕ "περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό" και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές παρατηρήσεις

A. Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από δύο (2) Μέρη, τέσσερα (4) Κεφάλαια και τριάντα επτά (37) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου εκείνου που αφορά στην έναρξη της ισχύος του.

Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση, με τις διατάξεις του Α΄ Μέρους «εναρμονίζεται το εθνικό δίκαιο ως προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 "περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό" για την αποτελεσματική εφαρμογή του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού στα ύδατα της ΕΕ».

Συγκεκριμένως, στο Μέρος Α΄ του νομοσχεδίου (Κεφάλαια I έως IV, άρθρα 1 έως 15) προσδιορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου, παρέχονται οι αναγκαίοι ορισμοί και καταγράφονται οι στόχοι του (Κεφάλαιο I, άρθρα 1 – 4). Επίσης, ορίζονται, μεταξύ άλλων, το περιεχόμενο, η δομή, οι ελάχιστες απαιτήσεις του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και ο τρόπος παρακολούθησης για την εφαρμογή του (Κεφάλαιο II, άρθρα 5 – 13), και προσδιορίζονται τα ειδικότερα εθνικά μέτρα εφαρμογής της ως άνω οδηγίας (Κεφάλαιο III, άρθρο 14). Το Κεφάλαιο IV (άρθρο 15) αφορά στις εφαρμοστέες μεταβατικές διατάξεις. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας ολο-

κληρώνεται με το άρθρο 36 του νομοσχεδίου, το οποίο καθορίζει τις απαραίτητες πληροφορίες που παρέχονται από την αρμόδια αρχή προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 16 – 33) ενσωματώνονται οι Οδηγίες (ΕΕ) 2015/1513 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9.11.2015, «για την τροποποίηση της Οδηγίας 98/70/ΕΚ σχετικά με την ποιότητα των καυσίμων βενζίνης και ντίζελ και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές» (με προθεσμία μεταφοράς την 10.9.2017) και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου, της 20.4.2015, «για τον καθορισμό των μεθόδων υπολογισμού και των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με την Οδηγία 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ποιότητα των καυσίμων βενζίνης και ντίζελ» (με προθεσμία μεταφοράς την 21.4.2017).

Η ενσωμάτωση των ανωτέρω Οδηγιών γίνεται με τροποποίηση των ν. 3468/2006 και 4062/2012. Όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση, «Με την ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1513 το νομοσχέδιο στοχεύει στην αντιμετώπιση των συνεπειών της έμμεσης αλλαγής χρήσης γης, η οποία προκαλεί επιπλέον εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στην περίπτωση βιοκαυσίμων και βιορευστών που παράγονται από εδώδιμες πρώτες ύλες. Το νομοσχέδιο στοχεύει στην ενθάρρυνση της χρήσης νέων προηγμένων βιοκαυσίμων που δεν παράγονται από εδώδιμες καλλιέργειες, ώστε να επιτευχθεί έως το 2020 υψηλότερο επίπεδο κατανάλωσης των βιοκαυσίμων αυτών. Επιπλέον το νομοσχέδιο στοχεύει στον καλύτερο έλεγχο, αναφορικά με την τήρηση των κριτηρίων αειφορίας των βιοκαυσίμων και των βιορευστών» (σελ. 2-3). Εξ άλλου, με τα άρθρα 32 και 33 του νομοσχεδίου προσαρτώνται παραρτήματα των ανωτέρω οδηγιών στους ν. 3468/2006 και 4062/2012.

Στο Μέρος Β΄ διαλαμβάνονται και λοιπές διατάξεις, όπως του άρθρου 29 με το οποίο «θεσπίζεται η υποχρέωση ανάμειξης της βενζίνης με βιοκαύσιμα και ειδικότερα με αυτούσια βιοαιθανόλη ή με βιοαιθέρες που παράγονται από αλκοόλες βιολογικής προέλευσης, με έναρξη το 2019 και πρόβλεψη για αύξηση της εν λόγω υποχρέωσης. Η θέσπιση της υποχρέωσης αυτής έχει στόχο την περαιτέρω προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω της αύξησης συμμετοχής των βιοκαυσίμων στην τελική κατανάλωση ενέργειας στις μεταφορές, σε συνάφεια με τις λοιπές διατάξεις του νομοσχεδίου, στο πλαίσιο της εθνικής και κοινοτικής πολιτικής, σχετικά με τον υποχρεωτικό στόχο περί μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές 10% το 2020 και τη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου» (Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 3).

Με το άρθρο 34 προτείνονται τροποποιήσεις στον ν. 4495/2017, με το άρθρο 35 τροποποιήσεις στους ν. 1929/1991 και 4001/2011, ενώ με το άρθρο 37 ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος.

Β. Στην προώθηση των στόχων της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής (ΟΘΠ) αναφέρονται δύο Οδηγίες, οι οποίες θέτουν το πλαίσιο ανάπτυξης του εργαλείου του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού στον ευρωπαϊκό χώρο.

Με τον ν. 3983/2011 «Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 και άλλες διατάξεις» ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία η Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17.6.2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική), η οποία αποτελεί τον περιβαλλοντικό πυλώνα της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα αυτό. Η δεύτερη είναι η ήδη υπό ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία Οδηγία 2014/89/ΕΕ (βλ. και την Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του Νομοσχεδίου ««Θαλάσσια στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008», ήδη ν. 3983/2011). Αντικείμενο της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας 2014/89/ΕΕ (εφεξής, Οδηγία) είναι, μεταξύ άλλων, διά του καθορισμού πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των θαλάσσιων οικονομιών, η βιώσιμη ανάπτυξη των θαλάσσιων περιοχών και η βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων (άρθρο 1 της Οδηγίας). Στόχος της δε, κυρίως, είναι, μέσω των θαλάσσιων χωροταξικών τους σχεδίων, τα κράτη μέλη «να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη των ενεργειακών τομέων στη θάλασσα, των θαλάσσιων μεταφορών και των τομέων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και στη διατήρηση, προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης της ανθεκτικότητας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής» (άρθρο 5 παρ. 2 εδ. α΄ της Οδηγίας).

Συμφώνως προς το άρθρο 2 παρ. 1 εδ. β΄ της Οδηγίας, αυτή δεν εφαρμόζεται «στα παράκτια ύδατα ή σε τμήματα αυτών που εμπίπτουν στον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό κράτους μέλους, εφόσον αυτό αναφέρεται στα θαλάσσια χωροταξικά σχέδιά του» (βλ. και αιτιολογικές σκέψεις της Οδηγίας (16): «Οι θαλάσσιες και οι παράκτιες δραστηριότητες συχνά συνδέονται στενά μεταξύ τους. Προκειμένου να προωθηθεί η βιώσιμη χρήση του θαλάσσιου χώρου, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός θα πρέπει να λαμ-

βάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις ξηράς-θάλασσας. Για τον λόγο αυτόν ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός μπορεί να διαδραματίσει πολύ χρήσιμο ρόλο στον καθορισμό των προσανατολισμών που σχετίζονται με τη βιώσιμη και ολοκληρωμένη διαχείριση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, τη διατήρηση του περιβάλλοντος διαβίωσης, την ευαισθησία των παράκτιων οικοσυστημάτων, τη διάβρωση, καθώς και κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες. Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενσωμάτωση της θαλάσσιας διάστασης μερικών παράκτιων χρήσεων ή δραστηριοτήτων και των επιπτώσεών τους, και, τέλος, να καθιστά δυνατό ένα ολοκληρωμένο και στρατηγικό όραμα», και (17) «Η παρούσα Οδηγία-πλαίσιο δεν θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά τον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε συστήματος χερσαίου χωρικού σχεδιασμού που χρησιμοποιείται για τον σχεδιασμό χρήσεων γης στο χερσαίο και παράκτιο χώρο. Εάν τα κράτη μέλη εφαρμόζουν χωρικό σχεδιασμό σε παράκτια ύδατα ή σε τμήματα αυτών, η παρούσα Οδηγία δεν θα πρέπει εφαρμόζεται στα εν λόγω ύδατα».

Επισημαίνεται, τέλος, ότι, συμφώνως προς το άρθρο 15 της Οδηγίας, τα κράτη μέλη όφειλαν να έχουν θεσπίσει τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την Οδηγία έως τις 18 Σεπτεμβρίου 2016, ενώ τα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια που αναφέρονται στο άρθρο 4 της Οδηγίας πρέπει να θεσπισθούν το αργότερο έως την 31 Μαρτίου 2021, με πρόβλεψη αναθεώρησης τουλάχιστον κάθε 10 χρόνια (άρθρα 6 παρ. 3 και 15 παρ. 1 και 3 της Οδηγίας 2014/89/ΕΕ).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 1 παράγραφος 2 και του άρθρου 8 παράγραφος 1

Στις εν λόγω ρυθμίσεις αναφέρεται το άρθρο 3 του υπό ψήφιση νομοσχεδίου ως σχετικό με τους στόχους του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού. Ερωτάται αν ο προσδιορισμός των χρήσεων στις περιοχές και ζώνες του ΘΧΣ αποσκοπεί στην επίτευξη των στόχων του άρθρου 4, και όχι του άρθρου 3.

2. Επί του άρθρου 5, του άρθρου 6 παρ. 5, του άρθρου 7 και του άρθρου 8

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ορίζονται οι κατευθύνσεις, τα προγράμματα, οι συμφωνίες κ.λπ. που λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση, εφαρμογή και αξιολόγηση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, και ειδι-

κότερα της εθνικής χωρικής στρατηγικής για τον θαλάσσιο χώρο και των θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων.

Εν προκειμένω, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο για λόγους διασφάλισης της συνοχής του χωροταξικού σχεδιασμού στο σύνολο της επικράτειας, να υπάρξει αναφορά και στην εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, όπως διαμορφώνεται κατά τα οριζόμενα στον ν. 3983/2011, με τον οποίο εναρμονίσθηκε το εθνικό δίκαιο προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/56/ΕΚ.

3. Επί του άρθρου 6 παρ. 4

Κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 6, τα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια αντιστοιχούν στο περιφερειακό επίπεδο σχεδιασμού του άρθρου 2 του ν. 4447/2016. Επομένως, θα προσδιορίζεται η κατανομή χρήσεων στις υπό ρύθμιση θαλάσσιες περιοχές και παράκτιες ζώνες με σκοπό την ορθολογική και ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη δραστηριοτήτων στον θαλάσσιο και παράκτιο χώρο, και τη στήριξη και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της χωρικής συνοχής μεταξύ του θαλάσσιου και του παράκτιου χώρου (βλ. άρθρα 4, 6 και 8 του νομοσχεδίου).

Για λόγους ορθής εφαρμογής των διατάξεων, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να προσδιορισθεί αν η φράση «Καθορίζονται από την εθνική χωρική στρατηγική για το θαλάσσιο χώρο» στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 4 αναφέρεται στις θαλάσσιες και παράκτιες χωρικές ενότητες στις οποίες θα αναφέρονται τα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια, και να αναδιατυπωθεί το σημείο αντιστοίχως. Επίσης, θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικώς αρτιότερο να γίνεται σαφής περιγραφή του ρυθμιστικού πεδίου των θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων, όπως γίνεται στην παράγραφο 1 του άρθρου για την εθνική χωρική στρατηγική για τον θαλάσσιο χώρο.

4. Επί του άρθρου 14 παρ. 1

Με την προτεινόμενη διάταξη καθορίζονται οι αρμοδιότητες της οριζόμενης ως αρμόδιας αρχής, εν προκειμένω του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία έχει την αποκλειστική ευθύνη για την εφαρμογή του παρόντος, ταυτοχρόνως δε δίδεται η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με απόφασή του, να καθορίζει την αρμόδια Υπηρεσία για την εφαρμογή των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου και να μεταβιβάζει σε αυτή την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων.

Επισημαίνεται ότι η διάταξη θα ήταν ενδεχομένως νομοτεχνικώς αρτιότερη αν καθόριζε σαφέστερα την αρμόδια Υπηρεσία και τις αρμοδιότητές της (Παράρτημα του άρθρου 13 της Οδηγίας), καθώς επίσης και αν αποσαφήνιζε

το αν η φράση «(...) η αρμόδια Υπηρεσία για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος» καθώς και η μεταβίβαση σε αυτήν της άσκησης «των σχετικών αρμοδιοτήτων» αναφέρεται στις αρμοδιότητες του άρθρου 14 ή στο σύνολο του υπό ψήφιση νόμου.

5. Επί του άρθρου 15 παρ. 1 και 2

Με το προτεινόμενο άρθρο διευκρινίζεται ότι «1. Κατά την πρώτη έκδοση των κανονιστικών πράξεων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 6 του άρθρου 6 για την έγκριση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις των εγκεκριμένων χερσαίων χωροταξικών σχεδίων και προγραμμάτων. 2. Μετά την έκδοση των κανονιστικών πράξεων για την έγκριση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, οι κανονιστικές πράξεις χωροταξικού σχεδιασμού του χερσαίου χώρου λαμβάνουν υπόψη τις κατευθύνσεις του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, σχετικά με τη χωρική ανάπτυξη και ρύθμιση των θαλάσσιων περιοχών και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών, στο πλαίσιο της αλληλεπίδρασης ξηράς-θάλασσας».

Παρατηρείται ότι μεταξύ του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού που θα εκπονηθεί και του ήδη εκπονηθέντος χωροταξικού σχεδιασμού δεν φαίνεται να δημιουργείται σχέση κατίσχυσης του ενός έναντι του άλλου (βλ. και άρθρα 6 παρ. 5 και 7). Επομένως, δεν είναι σαφές τι θα εφαρμοσθεί σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των σχετικών σχεδίων (επί παραδείγματι, ως προς τα κριτήρια επίλυσης τυχόν διαφορών). Δεδομένου ότι η αρχή για την κατάρτιση της εθνικής θαλάσσιας χωροταξικής στρατηγικής και των θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων είναι ο αρμόδιος υπουργός, υπό την εποπτεία του οποίου καταρτίζονται και η εθνική χωρική στρατηγική και τα ειδικά και τα περιφερειακά χωροταξικά πλαίσια, η εποπτεία εναρμόνισης των ήδη εκπονηθέντων χωροταξικών σχεδίων και του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού γίνεται σε κεντρικό επίπεδο.

Εξ άλλου, όσον αφορά την επιδιωκόμενη εναρμόνιση όλων των επί μέρους σχεδίων (θαλάσσιου και εν γένει) χωροταξικού σχεδιασμού, προβλέπεται αναθεώρηση των ειδικών και των περιφερειακών χωροταξικών πλαισίων ανά πενταετία (άρθρα 5 παρ. 5 και 6 παρ. 9 περίπτωση α), αντιστοίχως) στον ν. 4447/2016, ο οποίος διέπει τον χωρικό σχεδιασμό. Για λόγους, όμως, συστηματικότητας, θα ήταν σκόπιμο να προβλέπεται στα σχετικά σημεία του ως άνω νόμου (4447/2016) εναρμόνιση των προβλεπόμενων εκεί χωροταξικών σχεδίων με τον υπό ψήφιση θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και να περιληφθεί αναφορά στον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.

6. Επί των άρθρων 22 και 24

Με την προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 22 προστίθενται νέα άρθρα στον ν. 3468/2006.

Με το προτεινόμενο νέο άρθρο 32η παρ. 7 στον ν. 3468/2006 παρέχεται εξουσιοδότηση στον αρμόδιο υπουργό να επιβάλλει πρόστιμο σε όσους παραβιάζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα άρθρα 32ζ, 32η και 32θ του ν. 3468/2006. Το πρόστιμο κυμαίνεται από 1.000 έως και 1.000.000 ευρώ, και το ύψος του καθορίζεται αναλόγως προς τη βαρύτητα, τη συχνότητα και τις συνέπειες της παράβασης, του βαθμού υπαιτιότητας και της τυχόν υποτροπής του παραβάτη, η οποία ορίζεται ότι συντρέχει στο πρόσωπο που, εντός τριών ετών από προηγούμενη επιβολή προστίμου για τις αυτές παραβάσεις, τελεί νέα.

Ομοίως, στο προστιθέμενο διά του άρθρου 24, άρθρο 19Α παρ. 17 τον ν. 4062/2012 παρέχεται εξουσιοδότηση στον αρμόδιο υπουργό να επιβάλλει πρόστιμα, το ύψος των οποίων καθορίζεται αναλόγως προς τη βαρύτητα, τη συχνότητα και τις συνέπειες της παράβασης κ.λπ., όπως ανωτέρω, χωρίς να ορίζεται το κατώτατο και το ανώτατο ύψος τους.

Εν προκειμένω, ο αρμόδιος υπουργός διαθέτει διακριτική ευχέρεια να προσδιορίζει το ύψος των προστίμων αναλόγως των ειδικότερων συνθηκών της παράβασης, που ασκούν επιρροή στον προσδιορισμό του ύψους του επιβλητέου προστίμου. Επομένως, επιβάλλεται η τήρηση του τύπου της προηγούμενης ακρόασης του παραβάτη (βλ. ΣτΕ 452/2012), τα δε επιβαλλόμενα πρόστιμα δεν πρέπει να είναι προδήλως ακατάλληλα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού ούτε οι δυσμενείς συνέπειές τους να τελούν σε προφανή δυσαναλογία προς τον επιδιωκόμενο σκοπό ή να τον υπερακοντίζουν (βλ. ΣτΕ 2151/2017).

7. Επί του άρθρου 34

α) Στην παράγραφο 2 αναφέρεται, εκ παραδρομής, η παράγραφος γ) του άρθρου 4 του ν. 4495/2017, ενώ πρόκειται περί της παραγράφου δ).

β) Στην παράγραφο 3 παρατηρείται ότι στο τέλος της εσωτερικής παραγράφου 2 του τροποποιούμενου άρθρου 7 του ν. 4495/2017 πρέπει να αντικατασταθεί η αναφορά στον ν. 4495/2017 από τη χρήση της φράσης «του παρόντος», δεδομένου ότι πρόκειται περί διάταξης του νόμου αυτού.

γ) Στην παράγραφο 18 περίπτωση ε) [αντί της, εκ παραδρομής, αναφερόμενης περίπτωσης δ)], προστίθεται ορισμός της «άδειας νομιμοποίησης» ως εξής: «Άδεια νομιμοποίησης είναι η οικοδομική άδεια ή η έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας, που εκδίδεται, μετά την εκτέλεση εργασιών ή κατασκευών ή αλλαγών χρήσης χωρίς την έκδοση της απαιτούμενης διοικητικής πράξης,

προκειμένου να νομιμοποιηθούν αυτές, εφόσον είναι σύμφωνες είτε με τις ισχύουσες κατά τον χρόνο έκδοσης της άδειας νομιμοποίησης διατάξεις, είτε με αυτές που ίσχυαν, κατά τον χρόνο εκτέλεσής αυτών». Ο όρος απαντά κατωτέρω στον ν. 4495/2017 και, ειδικότερα, στο άρθρο 106 («Υπαγωγή αυθαιρέτων για τα οποία εκδίδεται άδεια νομιμοποίησης ή κατεδάφισης»), όπου ορίζεται ότι «1. α) Στην περίπτωση αυθαιρέτων κατασκευών ή χρήσεων για τις οποίες μπορεί να εκδοθεί άδεια νομιμοποίησης, εφόσον καταβληθεί το παράβολο της περίπτωσης ι του άρθρου 99 και εκδοθεί η σχετική οικοδομική άδεια νομιμοποίησης εντός δύο (2) ετών ή έγκριση εργασιών κατεδάφισης, εντός έξι (6) μηνών από την καταβολή του, δεν οφείλεται άλλο πρόστιμο. (...) Άδεια νομιμοποίησης μπορεί να εκδοθεί και για κατασκευές των οποίων η οικοδομική άδεια ακυρώθηκε για τυπικό λόγο, με αμετάκλητη δικαστική απόφαση (...) β) Αν παρέλθει άπρακτο το χρονικό διάστημα των δύο (2) ετών και εφόσον δεν είναι δυνατή η έκδοση άδειας νομιμοποίησης αποκλειστικά για λόγους μεταβολής του πολεοδομικού καθεστώτος, επιτρέπεται η τροποποίηση των στοιχείων της δήλωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, προκειμένου να υπαχθεί η κατασκευή στο άρθρο 97 (...)». Στο άρθρο 94 («Κυρώσεις αυθαιρέτων κατασκευών μετά την 28η.7.2011»), παράγραφος 3 ορίζεται ότι «Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω: (...) β) Αν ο ιδιοκτήτης προβεί σε νομιμοποίηση των αυθαιρέτων κατασκευών, επιβάλλεται πρόστιμο (...)». Το ως άνω άρθρο 99 αναφέρεται στα δικαιολογητικά υπαγωγής αυθαίρετης κατασκευής αυθαίρετης αλλαγής χρήσης στις διατάξεις του ν. 4495/2017.

Παρατηρείται ότι δεν καθίσταται σαφές αν ο τύπος της άδειας νομιμοποίησης αφορά στην περαίωση της διαδικασίας υπαγωγής στα άρθρα 99 επ. ή πρόκειται περί νέου τύπου άδειας, σε συνδυασμό και με την προτεινόμενη παράγραφο 19 περίπτωση ι) (βλ. ακριβώς κατωτέρω).

δ) Με την παράγραφο 19 περίπτωση ι) επέρχονται τροποποιήσεις στο άρθρο 29 του ν. 4495/2017, και ειδικότερα, προστίθεται νέα διάταξη η οποία ορίζει ότι «5. Σε περίπτωση αυθαίρετης κατασκευής, που τηρεί τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις ή αυτές που ίσχυαν κατά το χρόνο κατασκευής της, αυτή είναι δυνατόν να νομιμοποιηθεί ύστερα από έκδοση ή αναθεώρηση ή ενημέρωση της άδειας δόμησης είτε μετά από την έκδοση έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας για τις εργασίες της παραγράφου 2. Μετά την έκδοση ή αναθεώρηση της παραπάνω οικοδομικής άδειας ή έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας, η κατασκευή παύει να είναι αυθαίρετη και κατεδαφιστέα».

Δημιουργείται σύγχυση από τη διατύπωση της διάταξης, διότι φαίνεται να παρέχεται διαχρονικώς η δυνατότητα νομιμοποίησης αυθαίρετης κατασκευής μέσω της έκδοσης, αναθεώρησης ή ενημέρωσης της άδειας δόμησης ή έ-

γκρισης εργασιών μικρής κλίμακας, εφόσον τηρούνται οι ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις ή οι διατάξεις που ίσχυαν κατά τον χρόνο ανέγερσής της, και, επομένως, πρόκειται περί κατασκευών οι οποίες στερούνται της νόμιμης άδειας ή παραβιάζουν το πολεοδομικό καθεστώς κατά τον χρόνο δημιουργίας τους ή το πολεοδομικό καθεστώς κατά τον χρόνο αίτησης νομιμοποίησής τους (βλ. ορισμό του άρθρου 81 παρ. 1. α) «Αυθαίρετη κατασκευή ορίζεται κάθε κατασκευή ή εγκατάσταση, η οποία εκτελείται ή έχει εκτελεστεί χωρίς την απαιτούμενη οικοδομική άδεια ή καθ' υπέρβαση αυτής ή κατά παράβαση των ισχυουσών πολεοδομικών διατάξεων ή με βάση άδεια που ανακλήθηκε ή ακυρώθηκε.»).

Δεδομένου ότι η δυνατότητα νομιμοποίησης αυθαιρέτων αφορά κατασκευές προ της 28.7.2011, ενώ η τύχη των αυθαίρετων κατασκευών μετά από την ημερομηνία αυτή ρυθμίζεται από τα άρθρα 94 επ. του ν. 4495/2017, δεν γίνεται αντιληπτό το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης, δοθέντος ότι τα μεν αυθαίρετα προ της 28.7.2011 μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς ρύθμισης και νομιμοποίησης μετά από σχετικό έλεγχο της διοίκησης και καταβολή προστίμων, ενώ τα αυθαίρετα μετά από την ημερομηνία αυτή κατεδαφίζονται, επιβάλλονται δε πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαιρέτων και ποινικές κυρώσεις. Υπό αυτό δε το πλαίσιο έχει κριθεί σύμφωνη με το Σύνταγμα η νομιμοποίηση αυθαιρέτων (βλ. απόφαση ΣτΕ [ΟΛ]1858/2015).

Επίσης, στο πρώτο εδάφιο, σκόπιμο θα ήταν να αποφευχθεί η επανάληψη του όρου «κατασκευή».

ε) Στην παράγραφο 24. περίπτωση β), με την οποία προτείνεται αντικατάσταση της λέξης «εισηγείται» από τη λέξη «διαβιβάζει», χρήζει διευκρίνισης το αν η αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης απλώς διαβιβάζει τα υποβαλλόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά, και, επομένως, πρέπει να συμπληρωθεί το αντικείμενο του ρήματος «διαβιβάζει», ή εξακολουθεί να εισηγείται και διαβιβάζει τα στοιχεία, και επομένως πρέπει να συμπληρωθεί αναλόγως η πρόταση τροποποίησης της διάταξης.

στ) Με την παράγραφο 28 τροποποιείται η διάταξη περί απαγόρευσης μεταβίβασης ή σύστασης εμπραγμάτων δικαιωμάτων σε ακίνητα επί των οποίων έχουν εκτελεσθεί αυθαίρετες κατασκευές ή έχει εγκατασταθεί αυθαίρετη αλλαγή χρήσης ή έχει εκτελεσθεί πολεοδομική παράβαση των περιπτώσεων β), γ) και δ) της παραγράφου 3 του άρθρου 81 του ν. 4495/2017 (βλ., ιδίως, περιπτώσεις α) και γ) της παραγράφου 28 του προτεινόμενου άρθρου).

Παρατηρείται ότι, κατά το ως άνω άρθρο 81 παρ. 1 περίπτωση γ), το οποίο δεν τροποποιείται από το νομοσχέδιο, στην έννοια της αυθαίρετης κατασκευής και αυθαίρετης αλλαγής χρήσης περιλαμβάνεται και το σύνολο των

πολεοδομικών παραβάσεων της παραγράφου 3 του άρθρου [εκ παραδρομής στο κείμενο της διάταξης γίνεται λόγος για «πολεοδομικές παραβάσεις της παραγράφου 3 του παρόντος νόμου»].

Υπό το φως των ανωτέρω, δεν φαίνεται κατανοητή η εξαίρεση των λοιπών περιπτώσεων της παραγράφου 3, από την απαγόρευση μεταβίβασης και σύστασης εμπράγματων δικαιωμάτων, η οποία έχει τεθεί προς αποτροπή της αυθαίρετης δόμησης. Τα σχετικώς αναφερόμενα στην Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 10: «Στην παράγραφο 28 ρυθμίζεται το ζήτημα που αφορά σε μεταβίβαση συμβολαίων που δεν υπάρχει οικοδομική άδεια») δεν αποσαφηνίζουν το ζήτημα.

ζ) Στην παράγραφο 31 προτείνεται τροποποίηση του άρθρου 88 του ν. 4495/2017. Στη νέα παράγραφο 2 ορίζεται ότι «Για τις περιπτώσεις υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3843/2010, για τις οποίες δεν έχει ολοκληρωθεί η πληρωμή του συνολικού ποσού προστίμου, «το υπολειπόμενο ποσό καταβάλλεται εφ' άπαξ, με χρήση κωδικού πληρωμής σε τράπεζα που αντιστοιχούσε στην υπαγωγή, εντός 6 μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος». Η ισχύουσα διάταξη αναφέρει ότι «το υπολειπόμενο ποσό καταβάλλεται ως παράβολο υπέρ του «Πράσινου Ταμείου» εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος και υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο αίτηση στην Υ.ΔΟΜ. για την ολοκλήρωση της διαδικασίας περαίωσης». Για λόγους εφαρμογής της διάταξης, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί αν η προτεινόμενη τροποποίηση ισχύει αναδρομικώς για το πρώτο εξάμηνο από την έναρξη ισχύος του ν. 4495/2017.

η) Με την παράγραφο 41 τροποποιείται το άρθρο 110 του ν. 4495/2017 περί δυνατότητας υπαγωγής στις ρυθμίσεις του ν. 4495/2017 κτισμάτων που έχουν ανεγερθεί με άδεια που εκδόθηκε από την αρμόδια αρχή και, μεταγενεστέρως, ανακλήθηκε για οποιοδήποτε λόγο, εκτός αν η ανάκληση οφείλεται σε υποβολή αναληθών στοιχείων ή ανακριβείς αποτυπώσεις της υπάρχουσας κατάστασης κατά την έκδοσή της. Σημειώνεται ότι όμοιας διατύπωσης διάταξη (άρθρο 23 παρ. 6 του ν. 4178/2013 με το οποίο οριζόταν ότι «Στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου υπάγονται και κτίσματα που έχουν ανεγερθεί με άδεια που εκδόθηκε από την αρμόδια αρχή και η οποία μεταγενέστερα ανακλήθηκε ή ακυρώθηκε για οποιονδήποτε λόγο, εκτός εάν η ανάκληση ή η ακύρωση οφείλεται σε υποβολή αναληθών στοιχείων ή ανακριβείς αποτυπώσεις της υπάρχουσας κατάστασης κατά την έκδοσή τους»), κατά το μέρος στο οποίο περιλαμβάνονται και οι περιπτώσεις αδειών που ακυρώθηκαν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, κρίθηκε ανίσχυρη, ως αντίθετη με την αρχή της διακρίσης των λειτουργιών (άρθρο 26 του Συντάγματος), με το δικαίωμα παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (άρ-

θρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος) και με την υποχρέωση της Διοίκησης να συμμορφώνεται προς το περιεχόμενο ακυρωτικών δικαστικών αποφάσεων (άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος) (ΣτΕ [Ολ]1858/2015).

Αθήνα, 4 Ιουνίου 2018

Οι εισηγητές
 Χαράλαμπος Κύρκος
 Προϊστάμενος του Τμήματος Κοινοβουλευτικής Ιστορίας
 Επιστημονικός Συνεργάτης
 Γεωργία Μακροπούλου
 Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
 Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
 Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
 Αναπληρωτής Καθηγητής
 του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
 Επιστημονικών Μελετών
 Αστέρης Πλιάκος
 Καθηγητής του Οικονομικού
 Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
 Κώστας Μαυριάς
 Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών